

Bilag 9: Indsatsplan for Vammen Vandværk

INDSATSPLAN FOR VAMMEN

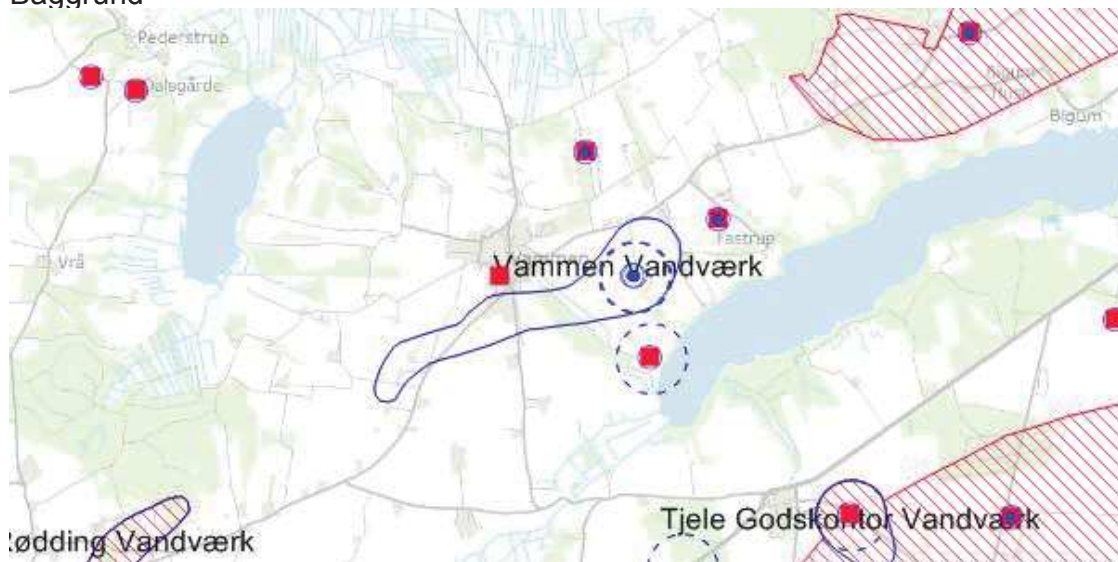
VANDVÆRK

Indholdsfortegnelse

Baggrund	3
Om indsatsplan	4
Stamdata - Vandværk	6
Lovgrundlag	9
Indsatsplanens retsvirkninger	10
Arbejdsgruppen	11
Finansiering	12
Det videre arbejde	13
Ordliste	14
Nyheder	15
Grundvandskortlægning	16
Indvindingsforhold	17
Grundvandsmagasiner	20
Grundvandskvalitet	21
Naturligt forekommende kemiske stoffer	22
Miljøfremmede stoffer	28
Arealanvendelse	29
Potentielle forureningskilder	31
Landbrug - Nitratudvaskning	33
Jordforurening	36
Særlige indsatser	38
Indsats 1.1 Overvågning	40
Generelle indsatser	41
2. Indsatser for reduktion af pesticidbelastning	49
3. Indsatser mod forurening generelt	50
4. Indsatser til bevarelse af ressourcen	53

Baggrund

Indvindingsopland til Vammen Vandværk

Viborg Kommune fremlægger hermed et forslag til indsatsplan til beskyttelse af grundvandsressourcerne i indvindingsoplandet til Vammen Vandværk. Indvindingsoplandet til vandværket er vist på kort. Indsatsplanen skal sikre, at:

Vammen Vandværk fortsat kan levere godt drikkevand til sine forbrugere uden brug af udvidet vandbehandling.

Indsatsplanen beskriver, hvad der skal gøres for at bevare og forbedre grundvandets kvalitet, hvem der har ansvaret for indsatserne samt en plan for iværksættelsen af konkrete grundvandsbeskyttende handlinger.

Signaturforklaring

Om indsatsplanen

Kort over OSD og indvindingsoplande for almene vandværker i Viborg Kommune

Miljøbeskyttelsesloven fastlægger regler for den normale beskyttelse af jord og grundvand. En indsatsplan angiver rammerne for de ekstra indsatser, som er nødvendige for at sikre forbrugerne godt drikkevand også på meget lang sigt.

Indsatsplanen er en handlingsplan, som på baggrund af kortlægningen angiver hvor og hvilken indsats, det er nødvendigt at gøre for at beskytte drikkevandet mod en eventuel forurening. Planen fastslår samtidig, hvem der er ansvarlig for at gennemføre de forskellige indsatser, hvornår de skal gennemføres.

Læs mere om indsatsplan og overordnede mål med indsatsplaner i Viborg Kommune [her \(/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=2820\)](#).

Indsatsplanen omfatter indvindingsopland til Vammen Vandværk beregnet af Naturstyrelsen.

Der er ingen væsentlige problemstillinger ved Vammen Vandværk.

Signaturforklaring

I områder med særlige drikkevandsinteresser (i det følgende kaldt OSD) og i indvindingsoplandene til de fremtidige vandværker, skal Naturstyrelsen kortlægge og vurdere sårbarheden af grundvandet i forhold til eventuelle forureningskilder. På baggrund af denne kortlægning, skal kommunen fastlægge de konkrete indsatser, som skal gennemføres for at sikre, at grundvandet i de udpegede områder også på lang sigt kan anvendes til indvinding og fremstilling af godt drikkevand til forbrugerne uden brug af videregående vandbehandling. Indsatserne offentliggøres i form af en indsatsplan for beskyttelse af grundvand/drikkevand.

Områder med særlig drikkevandsinteresse er udpeget i Vandområdeplanerne, de fremgår af kortet.

Hvad er grundvandskortlægning? (<http://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/grundvandskortlaegning/>)

Vammen Vandværks forsyningsområde

Beskrivelse af vandværket

Vandværket er opført i 1906 og udvidet i 1976. Indvindingen sker fra to borer, som ligger på kildepladsen ca. 800 m øst for Vammen by. Vandet fra borerne pumpes til et trykfilter på vandværket, og derfra til en rentvandsbeholder, som ligger på vandværkets område.

Vandværket har tilladelse til at indvinde 80.000 m³ /år. Der er 2011 indvundet 71.529 m³.

Indvindingsoplandet for vandværket ligger umiddelbart omkring vandværkets borer og mod sydvest. Arealanvendelsen i oplandet er hovedsageligt intensivt drevet landbrug (ca. 90%) og Vammen by (ca. 10 %)

Vandkvalitet

Boring (DGU-nr.)	Dybde, mut	Filter, mut	Vandspejl, mut	Bjergart	Lerlagets samlede tykkelse over filter, m	Etableringsår	Anvendelse
57.737 (http://jupiter.geus.dk/cgi-bin/svgrapport.dll/embed?borid=217260)	147,5	126-144 og 61-65				1998	Aktiv
57.742 (http://jupiter.geus.dk/cgi-bin/svgrapport.dll/embed?borid=235739)	141,5	121-139				1999	Aktiv

Der er ikke fundet spor af pesticider i drikkevandet.

Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerheden vurderes som god, da vandværket har 2 boringer, og anlægget er i en generel god stand. Vammen Vandværk har desuden indgået en nødforsyningsaftale med Rødning Vandværk.

Fremtidig forsyning

I Vandforsyningsplan 2012-2022 er Vammen Vandværks forsyningsområde uændret i forhold til den hidtidige vandforsyningsplan. Forsyningsområdet kan ses på kort til højre. Vammen Vandværk er et A vandværk. Vandværket mangler at forsyne 18 ejendomme med egen vandforsyning i forsyningsområdet, før dette er fuldt udbygget. Det skønnes, at det samlede vandforbrug i 2022 vil være 75.627 m³/år, såfremt alle ejendomme med egen vandforsyning bliver tilsluttet Vammen Vandværk i planperioden.

Vammen Vandværk

Beligenged:

Catrinevej 5, 8830 Tjele.

Lovgrundlag

Denne indsatsplan er udarbejdet del i henhold til vandforsyningslovens § 13a.

Øvrigt relevant lovgivning:

Love:

- Vandforsyningsloven, LBK nr 125 af 26/01/2017
- Miljømålsloven, LBK nr 119 af 26/01/2017
- Miljøbeskyttelsesloven, LBK nr 1189 af 27/09/2016
- Vandsektorloven, LOV nr 469 af 12/06/2009
- Lov om offentlige veje m.v., LOV nr 1520 af 27/12/2014
- VVM (Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter), LBK nr 448 af 10/05/2017
- Jordforureningsloven (Lov om forurennet jord), LBK nr. 282 af 27. marts 2017
- Husdyrbrugloven, LBK nr 256 af 21/03/2017

Bekendtgørelser:

- Indsatsplanbekendtgørelse, BEK nr 912 af 27/06/2016
- Drikkevandsressourcebekendtgørelsen, BEK nr 246 af 26/01/2017
- Bekendtgørelse om jordvarmeanlæg, BEK nr. 240 af 27/02/2017
- Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, BEK nr 1697 af 21/12/2016

Lovgivning

Af vandforsyningslovens § 13 (LBK nr. 1584 af 10.12.2015) fremgår det, at for de indsatsområder, der er udpeget i henhold til samme lovs § 11a, skal kommunen udarbejdes og vedtages en indsatsplan. Kommunen kan vedtage indsatsplaner der omfatter områder udenfor de udpegede indsatsområder efter samme lovs § 13 a.

Indsatsområderne omfatter de dele af områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandværker udenfor disse, der er udpeget som følsomme overfor forurening og hvor der er behov for en indsats.

Krav til indholdet af indsatsplaner er fastsat i "Bekendtgørelse nr. 912 af 27.06.2016 om indsatsplanlægning.

Indsatsplanens retsvirkninger

Indsatsplanens retsvirkninger kan ses her (</DKplan/dkplan.aspx?pageId=375>). (</DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5072>)

Arbejdsgruppen

I forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen, har Viborg Kommune nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for:

Repræsentanter	Personer
Ørum Vandværk	Tom Madsen
Hammershøj Vandværk	Jørgen Bækby
Lindum Vandværk	Poul Erik Mikkelsen
Vorning Vandværk	Jens Lang
Rødding Vandværk	Bjarne Dindler Rasmussen
Landboforeningen Midtjylland	Klaus Høeg
Region Midt	Per Egede Jensen og Kaspar Rüegg
Viborg Kommune	Claus Holst Iversen og Ruslana Gladnyeva

Finansiering af indsatser

Om finansering af indsatsplanen kan læses [her \(/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=2882\)](/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=2882).

Det videre arbejde med planen

Det videre arbejde med planen efter den er vedtaget kan læses [her. \(/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=2883\)](http://DKplan.dkplan.aspx?cmsid=2883)

Ordliste

Ordforklaring til indsatsplanen kan ses [her \(/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=3583\)](/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=3583).

Nyheder

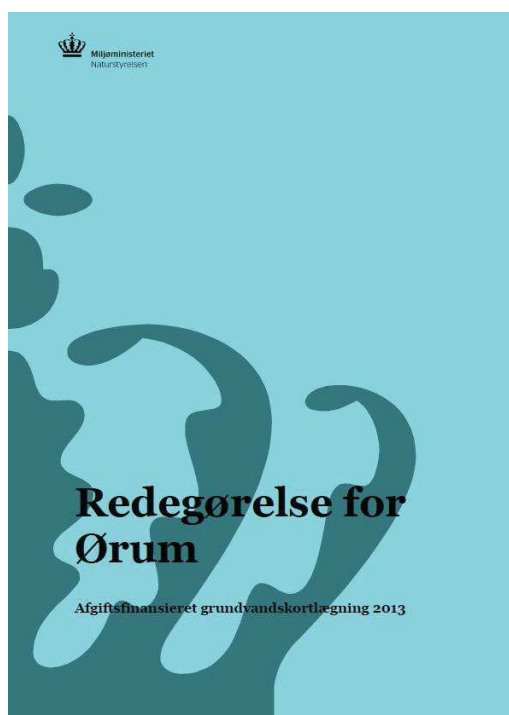
Kan ses [her \(/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=3592\)](/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=3592).

Grundvandskortlægning

Naturstyrelsen har gennemført kortlægning i området omkring Vammen Vandværk, og afrapporteret resultaterne i rapporten "*Redegørelse for Ørum, 2013*". Denne rapport er det primære grundlag for udarbejdelse af indsatsplanen Vammen Vandværk. Kortlægningen omfatter geologi, hydrogeologi, grundvandskemi og arealanvendelse i området samt en overordnet opgørelse af behovet for beskyttelse af grundvandet. Da datagrundlaget for kortlægningsrapporten er hovedsagelig fra før 2013 har Viborg Kommune i et vist omfang opdateret data og foretaget en række supplerende vurderinger i forbindelse med udarbejdelsen af denne indsatsplan.

Som supplement til dokumentationsrapporten, har Viborg Kommune foretaget årlige beregninger af nitratudvaskningen for 2010 - 2015 ud fra registerdata. Indvindingsoplandet til Vammen Vandværk er ikke udpeget som indsatsområde mht. nitrat.

Link til rapport over grundvandskortlægning fra Naturstyrelsen

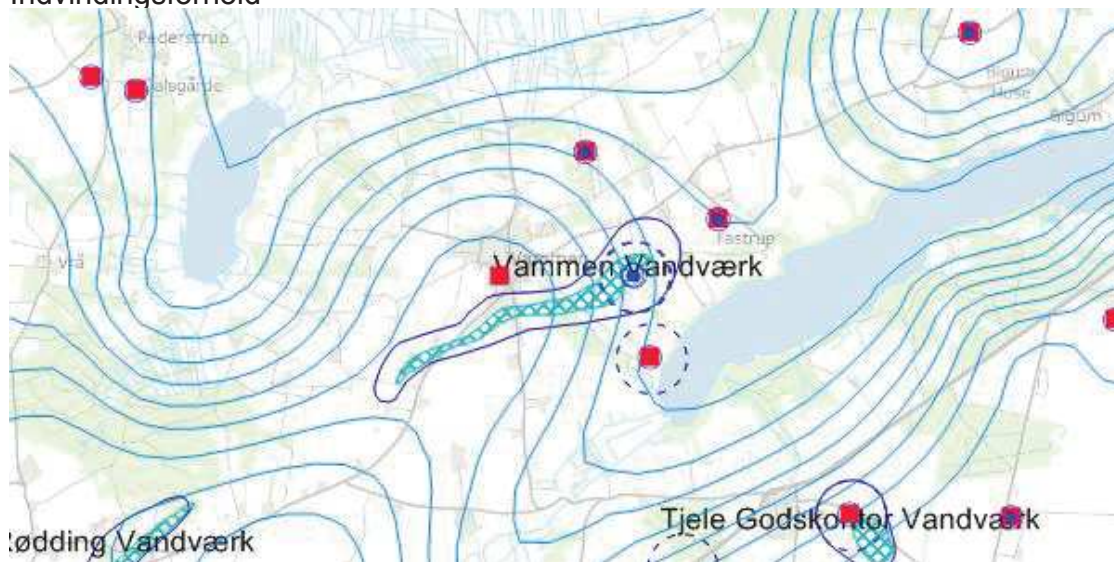

[\(/media/448313](/media/448313)

[/Redegoerelse Ørum 2013.pdf\)](/Redegoerelse Ørum 2013.pdf)

Klik på billede for at se rapporten

Indvindingsforhold

Indvindings- og grundvandsdannende opland til Vammen Vandværk

Vammen Vandværk har en indvindingstilladelse på 80.000 m³/år. I 2014 blev der indvundet i alt 72.527 m³/år, og indvindingen har de seneste 10 år ligget stabilt omkring 71.000 m³/år -75.000 m³/år.

Vandindvinding:

Antal tilladelser: 1

[Vis](#) / [Skjul](#)

Inaktive tilladelser

Oppumpede mængder

Antal registreringer: 33

[Vis](#) / [Skjul](#)

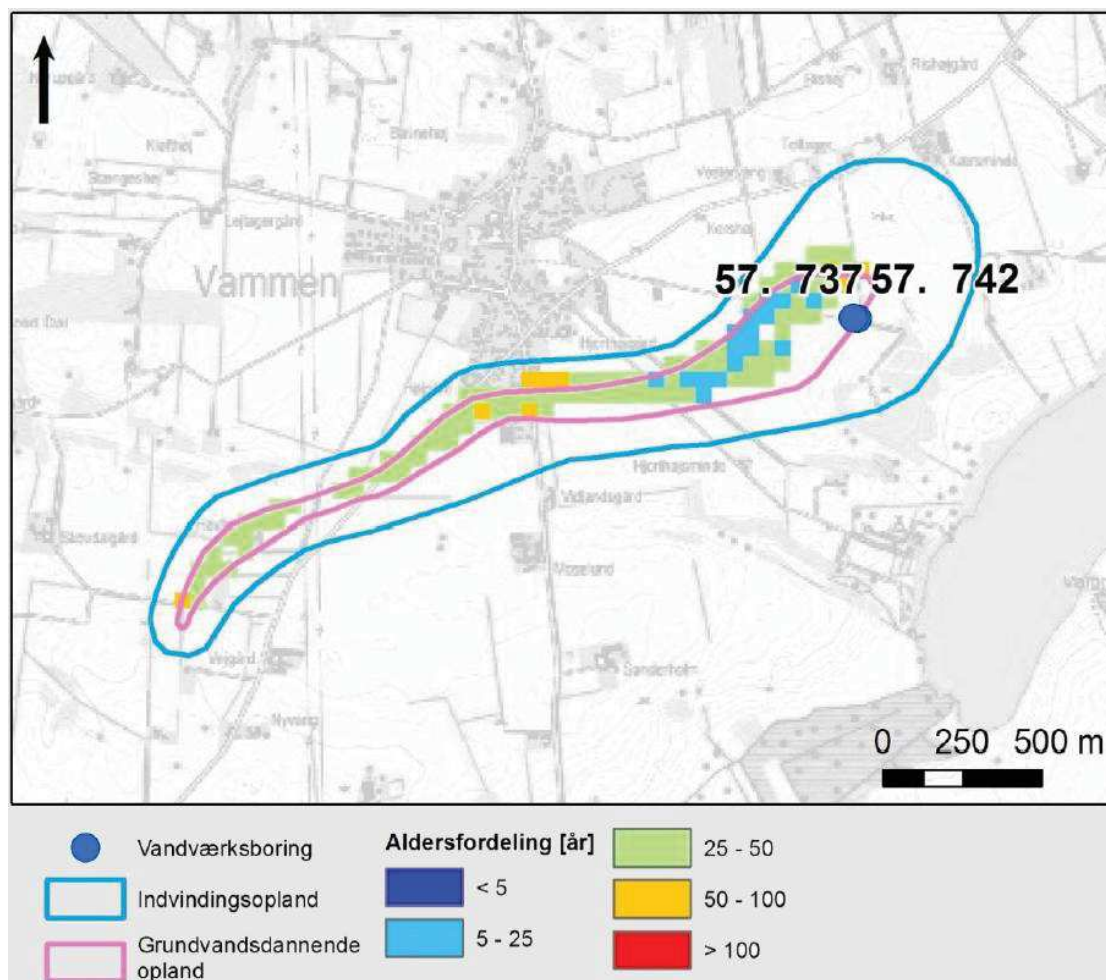
Rentvandsprøver

På baggrund af den hydrostratigrafiske model er der opstillet en hydrologisk model til at afgrænse indvindings- og grundvandsdannede oplande, samt strømnings-, gradientforhold i det enkelte grundvandsmagasin i området. Modellen viser, at:

- Grundvandets strømningsretning er nordøstlig og vandværkets indvindingsopland strækker sig ca. 2,5 km mod sydvest, og har et samlet areal på ca. 112 ha.
- Grundvandsdannelsen sker i et smalt bælt inden for indvindingsoplandet, og det grundvandsdannede

opland til den eksisterende indvinding har et areal på ca. 29 ha.

- Aldersfordelingen på grundvandet viser en gennemsnitlig alder er ca. 0-50 år. En mindre andel er omkring 100 år gammelt. Det yngste grundvand, mellem 25 og 50 år, dannes boringsnært, mens grundvand op til 100 år dannes ca. 1-2 km fra kildepladsen.

Indvindings- og grundvandsdannende opland til Vammen Vandværk, samt grundvandets transporttid (aldersfordeling)

VANDFORSYNINGSBORINGER OG ANLÆG

 Anlæg

 300-m beskyttelseszone

 Boring

GRUNDVANDSPOTENTIALE

 Grundvandspotentialer (kote meter)

INDVINDINGSOPLAND ALMENE VANDVÆRKER

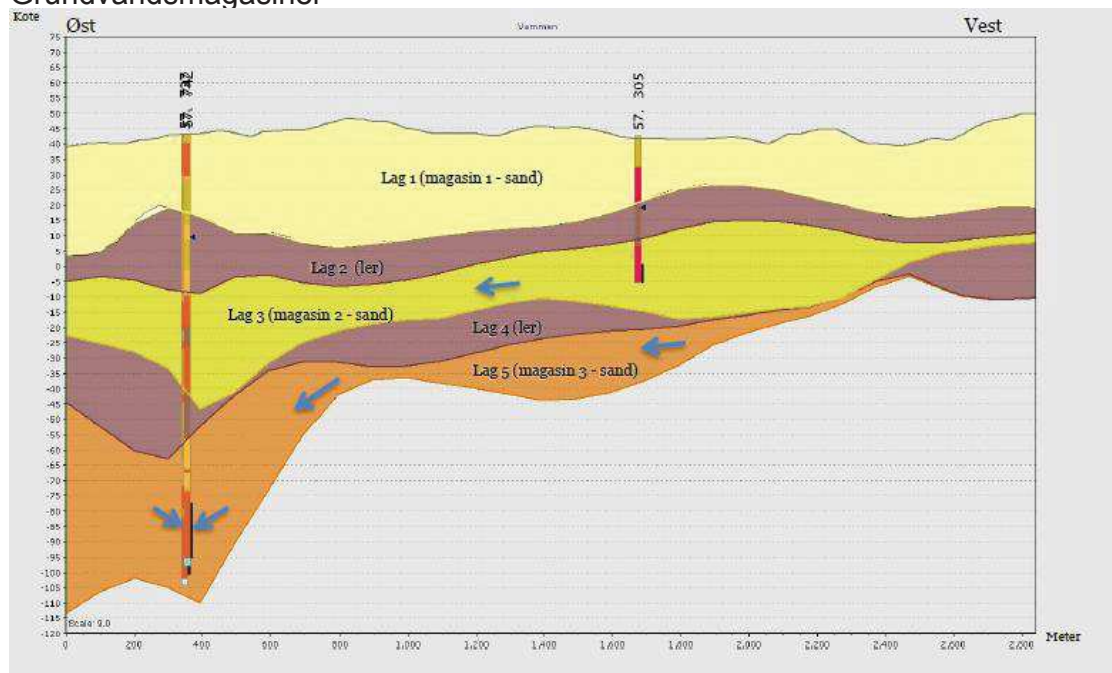
 Indvindingsområde almene vandværker

GRUNDVANDSDANNENDEOPLANDE

 Grundvandsdannende oplande til vandværker

Signaturforklaring

Grundvandsmagasiner

Geologisk profilsnit i indvindingsoplandet. Blå pile illustrerer grundvandets strømningsretning.

Geologi og sårbarhedsvurdering

Med udgangspunkt i kortlægningen er der opstillet en geologisk og hydrostratigrafisk model af de jordlag, der har betydning for grundvandets strømningsretning. Der er på figuren til venstre vist en principskitse af indvindingsoplandet med de jordlag, hvor vandværket indvinder fra.

Vammen Vandværk har 2 borer til rådighed, hvor indvindingen foregår fra boring DGU-nr. 57.737. og fra boring DGU-nr. 57.742. Begge borer er filtersat i det nedre primære magasin. 121-144 m.u.t., som består af glacial smeltevandssand. Magasinet er overleget af 2 sandmagasiner, som er omgivet af 2 sammenhængende lerdæklag bestående af moræne- og smeltevandssler. Den akkumulerede lertykkelse over det nedre primære magasin er vurderet til at udgøre ca. 20-30 meter, hvilket er observeret i flere lokale borer i området.

P.g.a. det relativt tykke lerdæklag over det nedre primære magasin er Vammen Vandværk og dets tilhørende indvindingsopland *ikke* udpeget som indsatsområde mht. nitrat.

Grundvandskvalitet

Den kemiske sammensætning af grundvandet er et produkt af en blanding af nedsivende stoffer og stoffer der dannes i forbindelse med geokemiske processer i jorden. I nedenstående to faner er der gennemgået de naturlige og miljøfremmede stoffer, der findes i grundvandet og deres udvikling over tid. Afsnittet vil omfatte en beskrivelse af følgende stoffer:

- Naturligt forekommende kemiske stoffer (herunder nitrat, sulfat, klorid, aggressive bikarbonat og andre stoffer)
- Miljøfremmede stoffer (pesticider og organiske mikroforureninger)

Hvert stofgruppe vil blive gennemgået, herunder en beskrivelse af, hvor stoffet stammer fra og stoffets betydning for drikkevandskvaliteten. Endvidere vil det blive beskrevet, hvordan denne indsatsplan forholder sig til eventuelle problematikker omkring stofferne.

I Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg er der bl.a. fastsat krav om mindste hyppighed for prøveudtagning og analyse med henblik på kontrol af overholdelsen af grænseværdierne for drikkevandet samt rågrundvandet.

Her (<http://data.geus.dk/JupiterWWW/anlaeg.jsp?anlaegid=63130>) kan man se alle udtagne vandprøver for det drikkevand, som forlader Vammen vandværk.

Naturligt forekommende kemiske stoffer

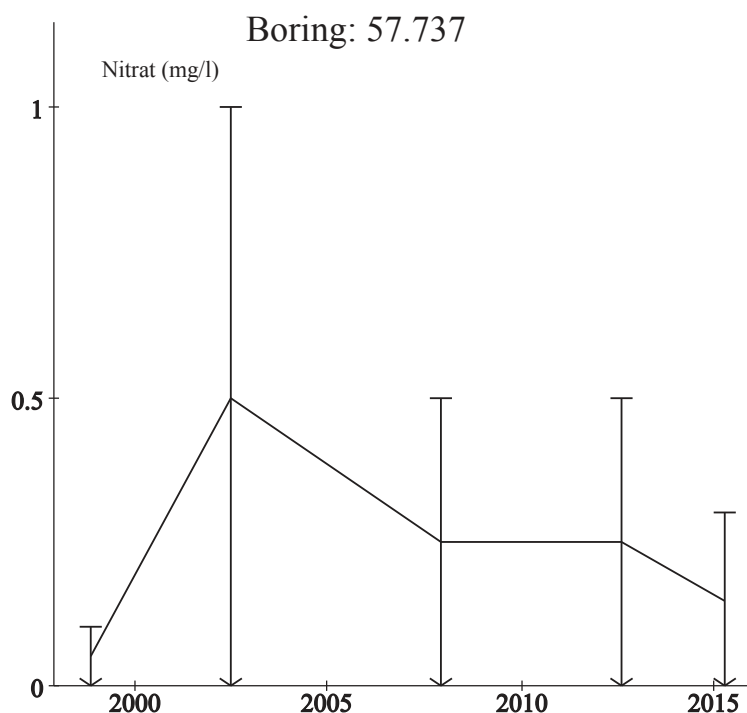
Nitrat

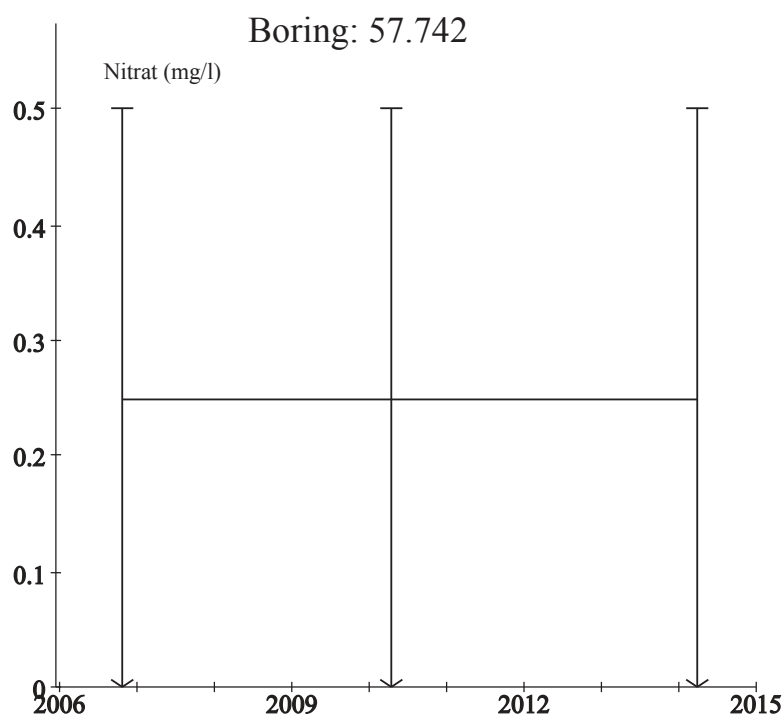
Kvælstof findes på flere former i jorden, nitrat (NO_3), ammoniak (NH_4) og indbygget i organisk stof. Kvælstof er et vigtigt element i gødning, for at planter kan trives og give stort udbytte. En del af det kvælstof, som planter ikke optager, udvaskes fra rodzonen til grundvandet i form af nitrat. Nitrat i drikkevandet stammer således fra landbruget.

I Danmark og EU har grænseværdien for nitrat i grundvand og drikkevand på 50 mg/l, hvilket er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Verdenssundhedsorganisationen (WHO). Når koncentrationen af nitrat i drikkevandet ligger omkring grænseværdien, vurderes det at indtagelsen med drikkevandet er betydelig, fordi man dertil skal lægge den nitrat, man får gennem fødevarer. I mundhulen omsættes den mængde nitrat, der er indtaget, delvis til nitrit ved hjælp af bakterier. Grænseværdien for nitrat i drikkevandet er fastsat af hensyn til vores sundhed og risikoen for akut forgiftning med nitrit, da et for højt indhold af nitrit i blodet kan resultere i "blå børn-syndromet". Denne sygdom forekommer kun hos spædbørn og er yderst sjælden i Danmark. Indtagelse af nitrat med drikkevandet mistænkes også for at være årsagen til forskellige kroniske sygdomme som fx tarmkræft.

Nitratindholdet er normalt ≤ 1 mg/l i upåvirket grundvand.

Der er ikke fundet nitrat i de to borer som tilhører Vammen Vandværk (DGU-nr. 57. 737 og 57. 742).

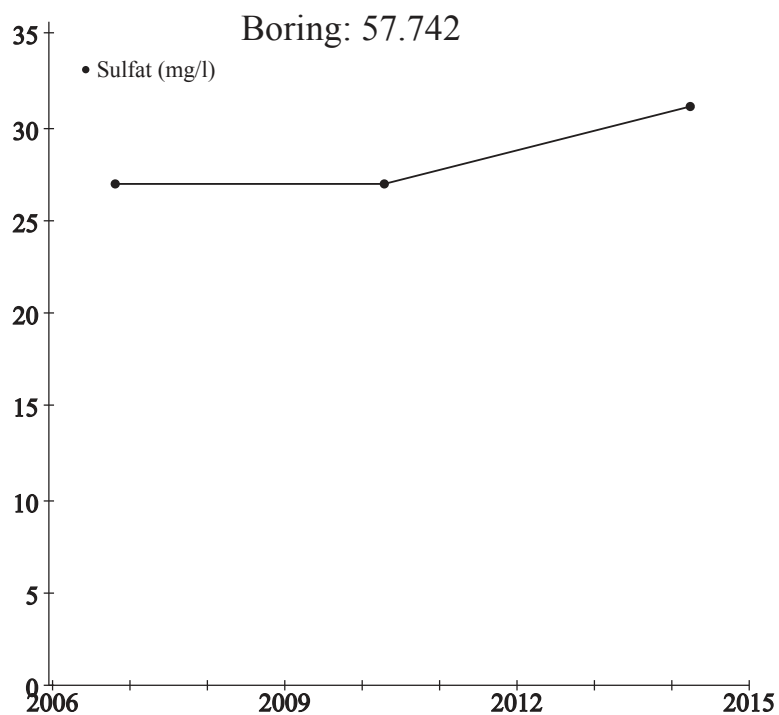
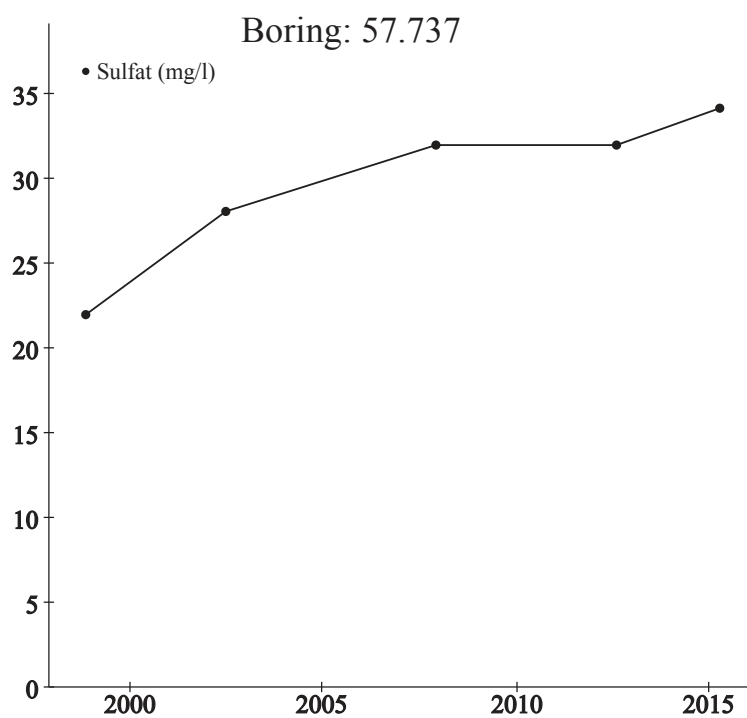
Råvandsanalyser for nitrat i vandværkets borer.

Sulfat

Sulfat forekommer naturligt i grundvandet. Et højt og stigende sulfatindhold i grundvandet er den mest sikre indikator på pyritoxidation. Pyritoxidation er en proces, hvor pyrit i sedimentet oxideres af ilt eller nitrat i grundvandet.

Sulfatindholdet er normalt omkring 20-30 mg/l i Midtjylland. I Danmark er drikkevandskrav for sulfat 250 mg/l. Sulfat kan, som klorid, give smagsproblemer samtidig med at det i forbindelse med magnesium kan virke afførende.

Sulfatindholdet er forhøjet i forhold til den naturlige baggrundsværdi, som ligger omkring 20 mg/l. Der ses en svagt stigende tendens i begge borer, fra 22-27 mg/l i 1998 til 31-34 mg/l i 2014. Det stigende sulfatindhold indikerer, at der sker en omsætning af nitrat nede i grundvandsmagasinet.

Råvandsanalyser for sulfat i vandværkets borer.

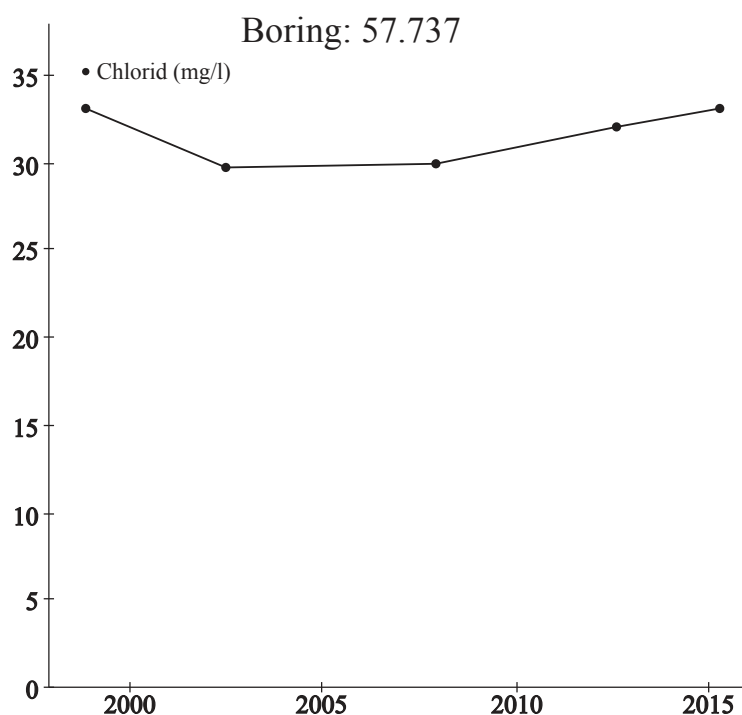
Klorid

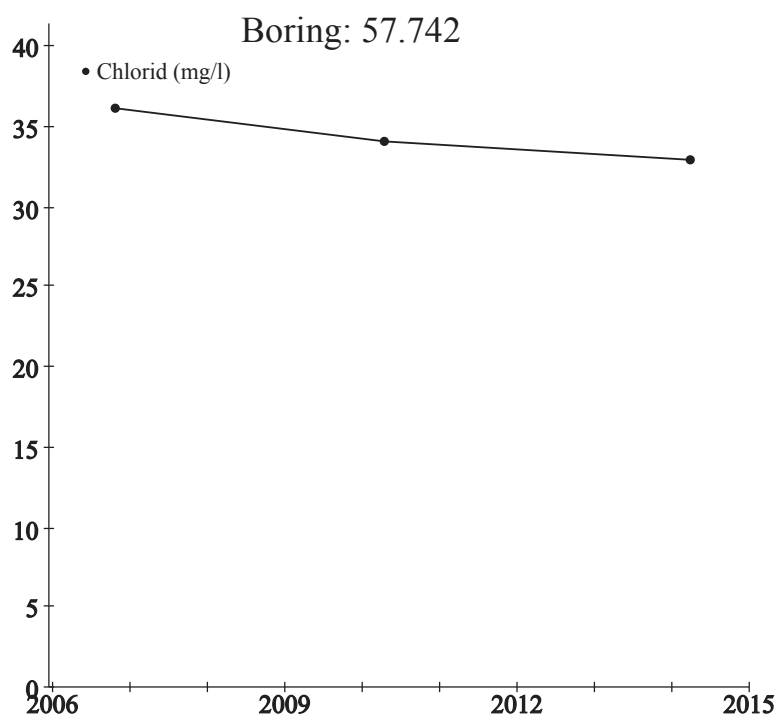
Der er naturlige såvel antropologiske kilder og processer årsager til klorid i grundvandet. Når vi

pumper fersk grundvand op, kan kloridholdig grundvand trækkes fra et dybere grundvandsmagasin eller, i kystnærområder, ved at kloridholdig grundvand trænger ind fra havet. På landsplan er der også væsentlig bidrag fra vejsalt, landbrugets gødning og spildevand. Tilsammen giver disse kilder et kloridindhold i grundvand, som variere fra sted til sted og fra år til år, men som har median på omkring 34 mg/l.

I Danmark er drikkevandskravet for klorid 250 mg/l. Klorid kan i høje koncentrationer give smagsproblemer.

Kloridindhold i vandværkets borer er lavt og stabilt og ligger omkring 35 mg/l, dvs. naturligt forekommende koncentration fra det nedsivende regnvand.

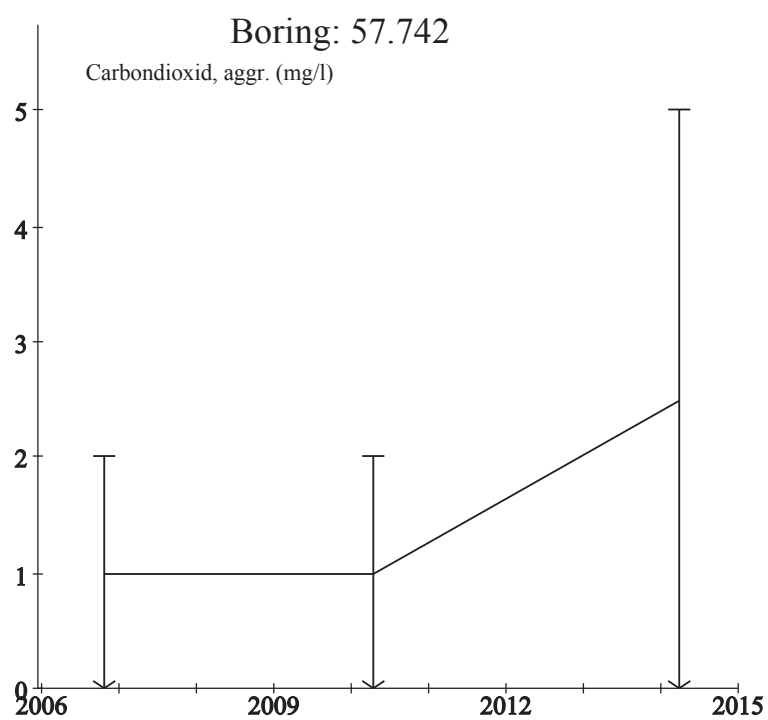
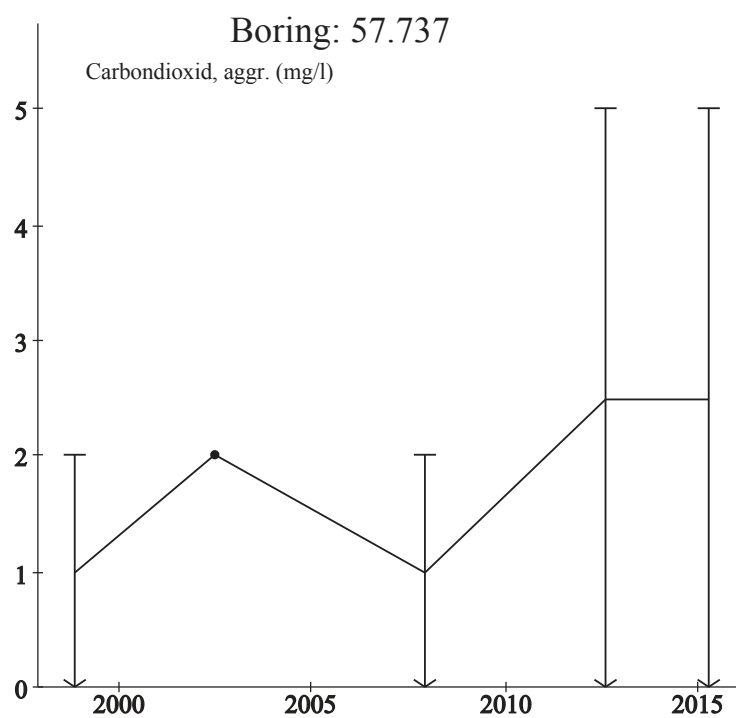
Råvandsanalyser for klorid i vandværkets borer.

Aggr. CO2

Grundvand med indhold af aggressiv kuldioxid forekommer i kalkfattige magasiner samt i overfladevand med lavt saltindhold. Aggressiv kuldioxid er korrosivt og kan nedbryde metalvandrør.

I Danmark er drikkevandskrav for aggressiv kuldioxid 2 mg/l.

Råvandet er uden aggressiv kuldioxid. Der var dog en enkelte overskridelse i 2002 på DGU-nr. 57.737.

Råvandsanalyser for aggressiv kuldioxid i vandværkets borer.

Miljøfremmede stoffer

Der er gennem årene ikke observeret fund af pesticider eller nedbrydningsprodukter heraf i borer.

Rentavandsanalyser for organiske mikroforureninger, pesticider og beslægtede produkter

[Vis](#) / [Skjul](#)

Pesticider og beslægtede produkter + metabolitter Antal: 47

[Vis](#) / [Skjul](#)

Tilstandsparametre Antal: 10

[Vis](#) / [Skjul](#)

Uorganiske sporstoffer Antal: 4

[Vis](#) / [Skjul](#)

Andre stoffer Antal: 1

Arealanvendelse

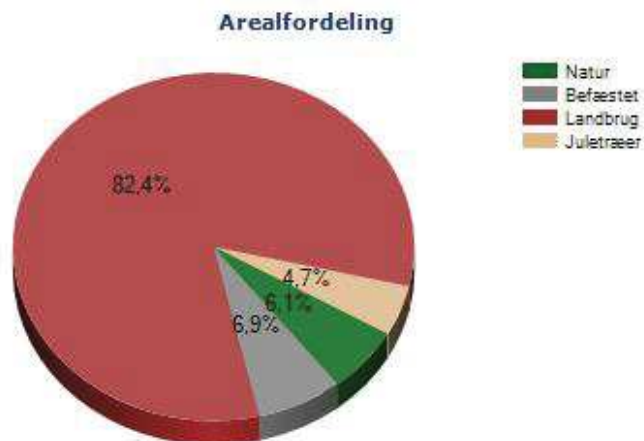
Indvindingsopland til Vammen Vandværk med tilhørende Kommuneplanrammer

Arealanvendelsen indenfor indvindingsoplandet udgøres af ca. 82 % landbrug. Naturarealer udgør ca. 6 % og juletræsplantager udgør ca. 5 % af arealanvendelsen. De resterende ca. 7 % udgøres af befæstede arealer i og omkring Vammen By

Kilde: ConTerra ApS

Arealanvendelsestype:	(Alle tal i ha)	2010	2011	2012
Natur:		8,0	6,3	6,7
Landbrug:		96,6	93,0	92,7
Befæstet:		7,7	7,7	7,7
Juletræer:		0,0	5,2	5,3
Total areal for området:		112,3	112,3	112,3

Arealanvendelsestype:	(Alle tal i ha)	2013	2014	2015
Natur:		7,0	7,3	6,8
Landbrug:		92,4	92,1	92,5
Befæstet:		7,7	7,7	7,7
Juletræer:		5,3	5,3	5,3
Total areal for området:		112,3	112,3	112,3

Signaturforklaring

Potentielle forureningskilder

For at kunne vurdere hvilke potentielle forureningskilder der kan forekomme inden for indvindingsoplandet til Vammen Vandværk og hvilke tiltag, der skal sættes i gang for at sikre en god grundvandskvalitet, er der gennemført en risikovurdering inden for vandværkets indvindingsopland. Der er foretaget en screening af potentielle forureningstrusler inden for indvindingsoplandet til Vammen Vandværk, som er blevet gennemgået pga. nedenstående databaser og kort:

Landbrug

Landbrugsbedrifter kan være potentielle forureningskilder både i forhold til fladekilder og til punktkilder. Fladekilder kan være udbringning af kvælstof, pesticider og andre miljøfremmede stoffer på marken. Punktkilder kan være opbevaringsfaciliteter til husdyrgødning (gyllebeholdere, møddingspladser, ajlebeholdere og markstakke), vaske- og fyldpladser for marksprøjter, olie- og drivmiddeltanke, værkstedsaktiviteter og spildevandsanlæg.

Industri/erhvervsområde

Industri og erhvervsområder udgør en potentiel forureningstrussel i forhold til grundvandet. Det er anvendelsen, opbevaringen og håndteringen af pesticider, olie og kemikalier samt eventuel udsivning fra kloaker, der udgør de største trusler overfor grundvandet.

Vejforhold

Forurening fra veje kan stamme fra punktkilder eller diffus forurening.

Den diffuse forurening bliver spredt langs hele vejen. Størrelsen og typen af forureningen afhænger meget af vejens beskaffenhed og størrelse, og vejtrafikkens mængde og art (tung eller let transport). De forurenende stoffer fra vejtrafikken er hovedsageligt: mineralsk olie, tungmetaller, PAH forbindelser og salt.

Punktkilderne til forureningen på vejene er spild ved uheld og ved tankstationer. Uheld kan være fra trafikuheld med personbiler, hvor der spildes olie, benzin, bremsevæske o.a. Uheld med væltede tank- eller lastbiler, der transporterer miljøfarligt gods, er specielt farlige, hvor der her kan forekomme en akut giftig virkning på omgivelserne. Spild ved tankstationer er også en velkendt forureningskilde, men her kan der tages højde for kilden i planlægningsfasen. Her er der mulighed et evt. spild sker til et kontrolleret system, olieudskiller, bassin eller rensningsanlæg.

Vejsaltning kan påvirke kloridindholdet i grundvandet. Saltning kan lokalt forøge kloridindholdet betragteligt omkring trafik belastede veje i og omkring byer, hvor der saltes intensivt.

Spildevandsforhold

Spildevandsanlæg, spildevandstanke og spildevandsledninger kan udgøre en forureningsrisiko for grundvandet. Spildevandet fra de kloakerede dele af området ledes til de kommunale rensesanlæg. Spildevandsledninger fra huse til rensesanlæg kan give forurening med miljøfremmede stoffer og bakterier,

hvis ledningerne er gamle og utætte. I det åbne land har flere ejendomme nedsivningsanlæg. Der er risiko for, at miljøfremmede stoffer og bakterier herfra ender i grundvandet. Især hvor der er flere nedsivningsanlæg i et område, kan der være risiko for grundvandsforurening.

Råstofgravning

Råstofområder kan udgøre en trussel overfor grundvandet. Råstofindvinding er ikke i sig selv en forurenende aktivitet, og kan sammenlignes med den uregulerede risiko for grundvandsforurening i forbindelse med jordbrugsmæssig drift. Ved indvinding af sand, grus og sten fjernes typisk let gennemtrængelige lag, der ikke har ydet en særlig god beskyttelse af grundvandet. Grundvandet vil, såfremt det ikke er beskyttet af mellemliggende gennemgående impermeable lerlag, generelt være sårbart overfor arealanvendelse efter endt råstofindvinding.

Det er derfor afgørende for grundvandsbeskyttelsen, at de efterbehandlede råstofgrave ikke anvendes på en måde, som kan medføre forurening af grundvandet. Efter råstofloven udarbejder regionerne en råstofplan, hvori der fastlægges en kortlægning og planlægning af råstofgraveområder og fremtidige råstofinteresseområder. Det er Region Midt der udarbejder råstofplaner for områder i Viborg Kommune.

Jordforurening fra kortlagte grunde

Tidligere tiders brug af miljø- og sundhedskadelige kemikalier, håndtering af affald mv. betyder, at der på en række lokaliteter i Danmark er forurenede grunde, hvor fra der sker eller kan ske udvaskning af forurenede stoffer til grundvandet. Indsatsen overfor forurenede grunde sker primært efter jordforureningsloven og varetages af regionerne. Regionens indsats omfatter grunde, hvor der kan være problemer for beboelser, institutioner og lignende, samt grunde indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser eller indenfor indvindingsoplande til almene vandværker.

Kirkegårde

Kirkegårde er potentielle punktforureningskilder, da der kan nedsives forskellige forurenende stoffer til grundvand. Nedgravede kister kan udgøre en miljø- og sundhedsfare, da de metaller, der anvendes til kistefremstilling, kan korrodere eller nedbrudtes til skadelige toksiner. Envidere er der giftige kemikalier fra kister, som lakker, forsealings- og konserveringsmidler der anvendes på trækister kan udvaskes i de omkringliggende jordbund og grundvand. Balsameringmidler, f.eks. formaldehyd, kan også udgøre en risiko for grundvandet. Stoffet er sundhedsfarlig for mennesker og klassificeret bl.a. som kræftfremkaldende. Formaldehyd er dog relativt hurtigt nedbrudeligt og har halveringstid i jorden på 1-7 dage. Pesticider, som formodentlig, har været anvendt på kirkegårdsarealer udgør også risiko for grundvandet.

Der er ikke alle potentielle forureningskilder, der udgør en risiko i alle dele af et opland. I faner til venstre kommer kun en nærmere vurdering af de fundne potentielle forureningskilder, som kan udgøre en risiko for vandværket.

Potentielle nitratudvaskning indenfor indvindingsopland til Vammen Vandværk

Der foregår en høj belastning med kvælstof på landbrugsarealerne inden for indvindingsoplandet til Vammen Vandværk. Den gennemsnitlige nitratudvaskning fra 2010 til 2015 fra landbrugsarealer er beregnet til ca. 73 mg/l, medens den gennemsnitlige nitratudvaskning fra alle arealer er beregnet til ca. 66 mg/l.

Når jordens nitratomsætning er opbrugt, vil den udvaskede nitrat ende i det primære grundvandsmagasin. Da grænseværdien for nitrat i drikkevandet er 50 mg/l udgør udvaskningen, som i gennemsnit ligger på 66-73 mg/l, derfor en risiko for at nitratindholdet på sigt vil stige i vandværkets borer.

Kilde: ConTerra ApS

Resultater:	2010	2011	2012
Nettonedbør for området (mm):	375,0	375,0	362,0
Nettonedbør for landbrug (mm):	395,0	397,0	384,0
Udvaskning for området (kg N/ha):	62,0	48,1	45,6
Udvaskning for landbrug (kg N/ha):	70,7	56,3	53,3
Nitrat for området (mg NO ₃ /l):	73,2	56,8	55,9
Nitrat for landbrug (mg NO ₃ /l):	79,3	62,8	61,5

Resultater:	2013	2014	2015	Gns
Nettonedbør for området (mm):	371,0	370,0	368,0	370,2
Nettonedbør for landbrug (mm):	392,0	391,0	389,0	391,3
Udvaskning for området (kg N/ha):	50,8	52,5	73,0	55,3
Udvaskning for landbrug (kg N/ha):	59,8	62,3	86,9	64,9
Nitrat for området (mg NO ₃ /l):	60,6	62,9	87,8	66,2
Nitrat for landbrug (mg NO ₃ /l):	67,5	70,5	98,9	73,4

Beregnet nettonedbør og potentiel udvaskning dels for landbrugsarealet i oplandet og dels for hele oplandet, beregnet som vægtet gennemsnit for arealer og for valgte år. Udvaskningsniveauet er angivet i kg N/ha og mg NO₃/l.

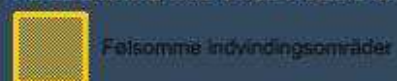
VANDFORSYNINGSBORINGER OG ANLÆG

INDVINDINGSOPLAND ALMENE VANDVÆRKER

FØLSOMME INDVINDINGSOMRÅDER

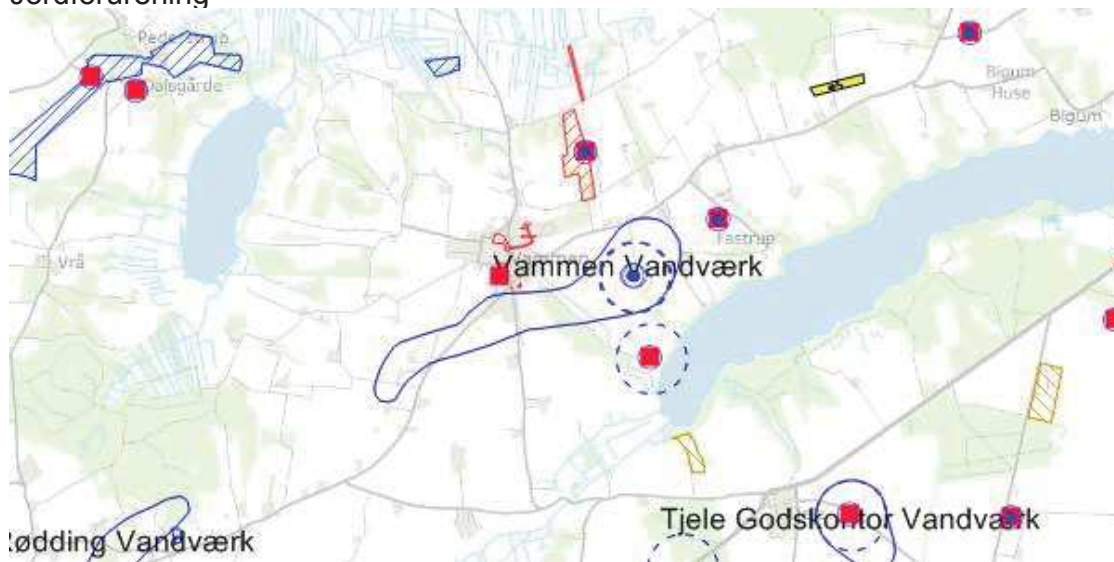

POTENTIEL NITRATUDVASKNING I 2015 (MG/L) (INDVINDINGSOPLANDE TIL ALMENE VANDVÆRKER)

Signaturforklaring

Jordforurening

Punktkilder kortlagte efter jordforureningsloven

Tidligere tiders brug af miljø- og sundhedsskadelige kemikalier, håndtering af affald mv. betyder, at der på en række lokaliteter i Danmark er forurenede grunde, hvor fra der sker eller kan ske udvaskning af forurenede stoffer til grundvandet. Indsatsen overfor forurenede grunde sker primært efter jordforureningsloven og varetages af regionerne. Regionens indsats omfatter grunde hvor der kan være problemer for beboelser, institutioner og lignende, samt grunde indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser eller indenfor indvindingsoplande for vandværker.

Med udgangspunkt i data fra Region Midtjylland fra juli 2017 findes der i tilknytning til indvindingsoplandet til Vammen vandværk ingen forurenede grunde, som er registreret i forbindelse med jordforureningskortlægningen.

Da kortlægningen efter jordforureningsloven omfatter et stort antal lokaliteter fordelt over hele regionen, må det forventes at gå nogle årtier, før regionen har undersøgt og eventuelt afværget alle relevante forureninger omfattet af regionens indsats. Regionen foretager årligt en prioritering af indsatsen. Regionens kortlægning efter jordforureningsloven er en fortløbende proces. Ny viden kan derfor medføre, at der kommer grunde til, som ikke tidligere har været omfattet af jordforureningslovens kortlægninger. Opdaterede data med kortlagte grunde og regionens prioritering af undersøgelser mm. fremgår af [denne tabel \(/media/1507110/kopi-af-oerum-omrodet-jordforurening_juli-2017-v2_opdated-27oktober.pdf\)](/media/1507110/kopi-af-oerum-omrodet-jordforurening_juli-2017-v2_opdated-27oktober.pdf) og kan ses på kortet ovenfor. Oplysninger opdateres løbende efter 2017.

VANDFORSYNINGSBORINGER OG ANLÆG

Anlæg

300-m beskyttelseszone

Boring

INDVINDINGSOPLAND ALMENE VANDVÆRKER

Indvindingsområde almene vandværker

JORDFORURENING

Lokaliseret (Uafklaret)

Udgået af kortlægning

Udgået inden kortlægning

V1 og V2 kortlagt

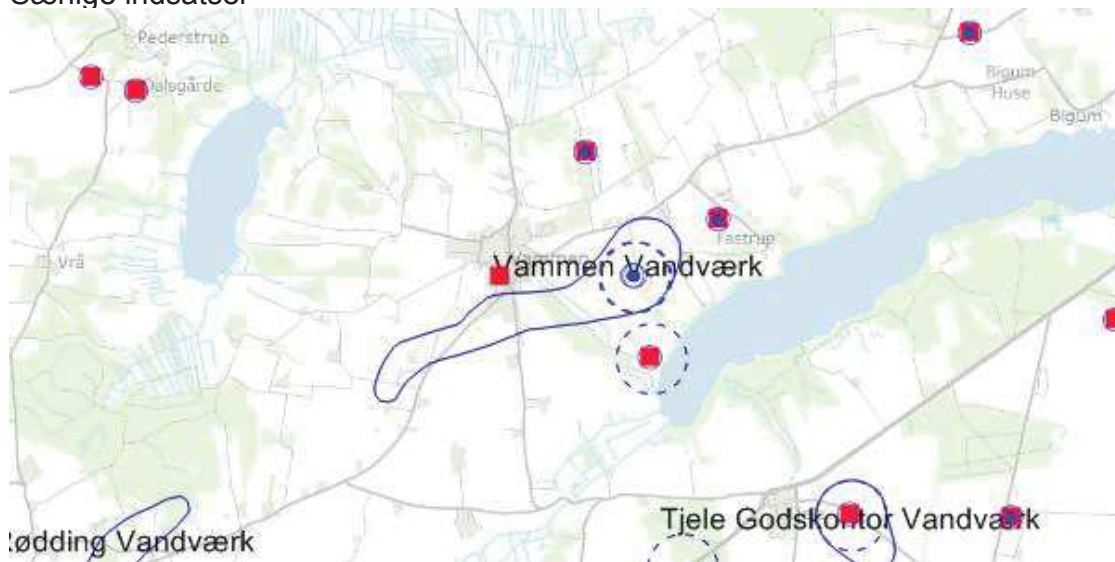
V1-kortlagt

V2-kortlagt

Signaturforklaring

Særlige indsatser

Indvindingsopland til Vammen Vandværk

Vammen Vandværk				
Område	Retningslinje	Ansvarlig og tidspunkt	Opfølgning	Bemærkninger
Indsats 1.1 Overvågning				
	Vandkvaliteten i vandværkets borer og rentvand overvåges via det ordinære analyseprogram. Ved mistænkelig udvikling i analyseresultaterne skal der tages stilling til behovet for beskyttelse af grundvandsressourcen i indvindingsoplandet. Råvandsprøver udtages samtidigt fra begge borer og sammen med udvidet kontrol af rentvand.	Viborg Kommune og Vammen Vandværk Tidspunkt afhænger af analyseresultater	Viborg kommune 2017 og fremover	Forholdene kan betyde at indsatsplanen skal revideres. Når nitratkoncentrationen overstiger 5 mg/l skal der tages hyppigere nitratanalyser (1 gang årlige analyser på alle borer svarende til boringskontrol).
Indsats 1.2 Tilsyn med landbrug - vaskepladser og andre virksomheder, der anvender pesticider				

Indvindingsoplandet	Vaskepladser tilhørende større landbrug og gartnerier lokaliseres. Hvis vaskepladsen ligger indenfor indvindingsoplandet, skal tilsynet med vaskepladsen målrettes mod forhold af betydning for grundvandsbeskyttelsen (Vaskepladser er korrekt udformede efter gælden lovgivning).	Viborg Kommune	Viborg Kommune	I forbindelse med det kommunale landbrugstilsyn, informerer landbrugsgruppen til Natur & Vand, hvis bedrifter ved vaskepladser ligger inden for indsatsområdet til Vammen Vandværk.
---------------------	---	----------------	----------------	---

Signaturforklaring

Indsats 1.1 Overvågning

Vandkvaliteten i det indvundne vand overvåges primært via det ordinære analyseprogram, som fastlægges af kommunen i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. Det anbefales, at råvandsanalyser fra vandværket borer og analyser af vandværksvandet, afgang vandværket udtages samtidigt, af hensyn til muligheden for at fortage en samlet vurdering af vandkvaliteten.

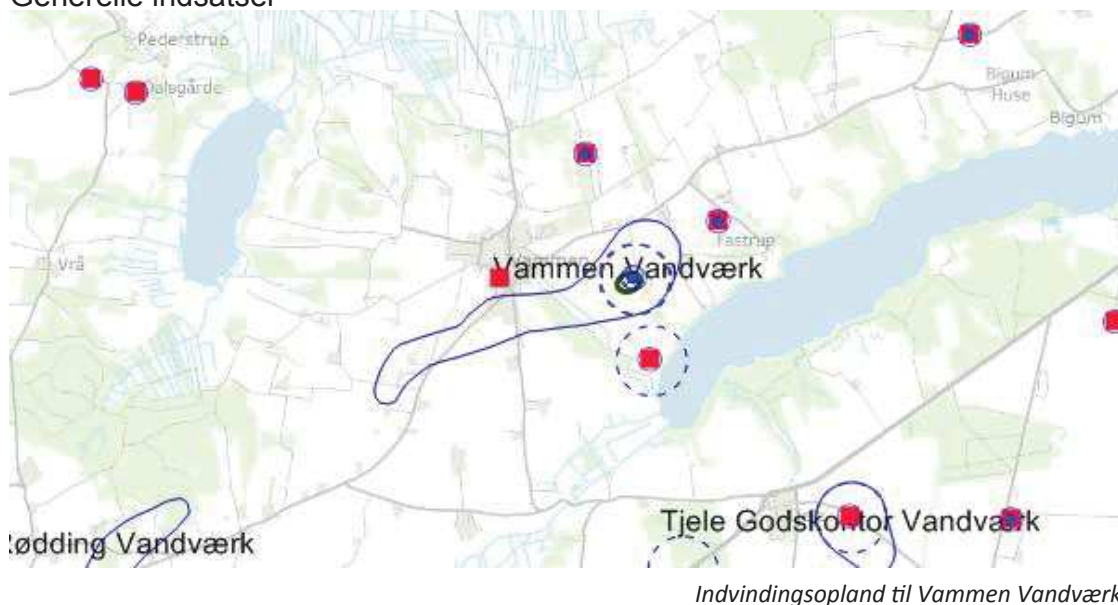
Vandkvaliteten i såvel råvand som rentvand følges løbende af vandværk og kommune. Ved betænkelig udvikling, skal kommune og vandværk i fællesskab drøfte situationen, og der skal tages stilling til forholdsregler der kan afværge den uheldige udvikling. De indgreb der kan vise sig nødvendige, kan betyde at indsatsplanen skal revideres.

Ved ”betænkelig udvikling” forstås:

- Analyseparametre afviger klart fra tidligere resultater
- Analyseparametre overstiger 50% af grænseværdi

Bemærk: At hvis nitratkoncentrationen overstiger 5 mg/l skal der tages hyppigere nitratanalyser (1 gang årlige analyser på alle borer svarende til boringskontrol).

Generelle indsatser

2. Indsatser for reduktion af pesticidbelastning

Område	Retningslinje	Ansvarlig og tidspunkt	Opfølgning	Bemærkninger
Indsats 2.1 Pesticidfri drift af arealer				
Indvindingsoplandet	Der må ikke anvendes pesticider i indvindingsoplandet på arealer ejet af vandværket eller offentligt ejede arealer.	Viborg Kommune, Vammen Vandværk Tidspunkt afhænger af analyseresultater	Viborg Kommune, Arbeitsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5479)	Der kan være særlige undtagelser i forbindelse med lovpligtig bekæmpelse af invasive arter, som i givet fald skal vurderes nærmere.

3. Indsatser mod forurening generelt

Område	Retningslinje	Ansvarlig og tidspunkt	Opfølgning	Bemærkninger
Indsats 3.1 Ny planlægning				

Indvindings- oplandet	Der planlægges ikke nye byområder, erhvervsområder, sommerhusområder el. lign. indenfor indvindingsoplandet.	Viborg Kommune 2019 og fremover	Viborg Kommune, Arbejdsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5479)	
Indsats 3.2 Eksisterende planlægning				
Indvindings- oplandet	Eksisterende planlægning respekteres. Ved udnyttelse lægges særlig vægt på at sikre mod forurening af jord og grundvand.	Viborg Kommune 2019 og fremover	Viborg Kommune, Arbejdsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5479)	
Indsats 3.3 Etablering af erhverv i overflødiggjorte bygninger i landzone				
Indvindings- oplandet	Ved etablering af håndværks- og industrivirksomheder stilles skærpede vilkår med henblik på at sikre mod forurening af grundvandsressourcerne.	Viborg Kommune 2019 og fremover	Viborg Kommune, Arbejdsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5479)	Særlig opmærksomhed i forhold til risiko for forurening af jord og grundvand.
Indsats 3.4 Anlæg af veje				

Indvindingsoplandet	Nyanlæg af veje indenfor indvindingsoplandet må kun ske hvis andre linjeføringer ikke er realisable. I så fald skal der tages vidtgående hensyn til at udforme vejanlægget, så dels risikoen for uheld, dels risikoen for forurening af grundvandet fra vejafvandingen minimeres. Ved renovering af eksisterende vejanlæg skal der tages tilsvarende hensyn. Grundvandsbeskyttelsen prioriteres særlig højt indenfor vandværkets indvindingsopland. Der gælder helt særlige krav for borer og kildepladser som ligger tæt ved veje. Her må det gælde, at der etableres særlige foranstaltninger som kan forhindre uheld med miljøfarlige stoffer som kan sive ned til vandværksboringerne.	Viborg Kommune 2019 og fremover	Viborg Kommune, Arbejdsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5479)	Ved godkendelse af vejprojekter lægges vægt på, at forurening ifm. trafik og uheld ikke påvirker indvindingsoplandet og at drift og vedligeholdelse tilrettelægges med lavest mulige risiko for forurening af grundvandet. Det kan f.eks være ved afledning af vejvand til tætte afvandingssystemer med afledning udenfor indvindingsoplandet, nedsivning via græsrabatter m.v.
Indsats 3.5 Spildevand i kloakerede områder				
Indvindingsoplandet	Renovering og vedligeholdelse af spildevandssystemer opprioriteres i indvindingsoplandet.	Viborg Kommune og Energi Viborg Spildevand 2019 og fremover		Indsatsen skal sikre, at kloaksystemerne er i god tilstand så udsivning af spildevand undgås indenfor indvindingsoplandet.
Indsats 3.6 Nedsivning af spildevand				

300-m beskyttelseszone omkring borerne	Der må ikke nedsives spildevand indenfor 300-m beskyttelseszonen omkring drikkevandsboringer eller inden for det boringsnære område omkring vandværket. Nedsivning af husspildevand kan accepteres for enligt beliggende ejendomme i det åbne land. Afstand fra sivedræn til grundvandsspejl skal være mindst 2,5 m efter konkret vurdering ifm. sagsbehandling. Det anbefales at tagvand og andet uproblematisk overfladevand udledes og nedsives via regnbede.	Viborg Kommune 2019 og fremover		Nedsivning af andet end husspildevand eller tagvand kan ikke tillades.
Indsats 3.7 Jordvarmeanlæg				
Indvindingsoplandet	Horisontale jordvarmeanlæg skal udføres med IPA-sprit. Varmeanlæg eller køleanlæg baseret på lodrette eller skrå boringer tillades kun til sekundere grundvandsmagasiner og hvis det klart kan påvises, anlægget ikke udgør nogen risiko i forhold til vandværkets boringer eller for drikkevandsressourcerne.	Viborg Kommune 2019 og fremover		Kommunens administration efter miljøbeskyttelsesloven.
Indsats 3.8 Slam fra spildevandsanlæg og andre affaldsprodukter				

Indvindings- oplandet	Der bør ikke udsprede slam og andre affaldsprodukter (TASP, Fertigro m.fl) fra institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet affald, proces- spildevand indenfor indvindingsoplandene.	Viborg Kommune 2019 og fremover		Slam og affaldsprodukter (TASP, Fertigro m.fl) fra institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet affald, processpildevand udgør en forureningsrisiko i forhold til grundvandet i sårbare områder. Ud fra forsigtighedsprincip bør udbringning af slam undgås. Viborg Kommune vil arbejde for, at der ikke udsprede slam i indvindingsoplandene.
Indsats 3.9 Sløjfning af brønde og borer				
Indvindings- oplandet	Ubenyttede brønde og borer skal sløjfes efter brøndborerbekendtgørelsens regler.	Viborg Kommune 2019 og fremover		Kommunens administration efter vandforsyningsloven.
Indsats 3.10 Forurenende grunde efter jordforureningsloven				
Indvindings- oplandet	Forurenende grunde registreret i henhold til lov om jordforurening undersøges og oprenses i henhold til denne tabel . (/media/905900/moeldrup-kortlægning-revideret-oktober-2016-formateret.pdf)	Region Midt Snarest muligt		
Indsats 3.11 Tilsyn med landbrug				

Indvindingsoplandet	Tilsynet med en landbrug og andre virksomheder der anvender pesticider inden for indvindingsoplandet målrettes mod forhold af betydning for grundvandsbeskyttelse.	Viborg Kommune 2019 og fremover	Viborg Kommune	I forbindelse med det kommunale landbrugstilsyn, lokalisering af vaskepladser og eventuelt informering grundvandsgruppen, hvis bedrifter ligger inden for indvindingsoplandet.
Indsats 3.12 Overvågning				
	Vandkvaliteten i vandværkets boringer og rentvand overvåges via det ordinære analyseprogram. Ved mistænkelig udvikling i analyse-resultaterne skal der tages stilling til behovet for beskyttelse af grundvandsressourcen i indvindingsoplandet. Råvandsprøver udtages samtidigt fra begge boringer og sammen med udvidet kontrol af rentvand.	Viborg Kommune og Vammen Vandværk Tidspunkt afhænger af analyse-resultater	Viborg kommune	Forholdene kan betyde at indsatsplanen skal revideres.
Indsats 3.13 Skånsom pumpestrategi				
	Vandværket skal indføre skånsom pumpestrategi, dvs. der skal anvendes lave pumpeydeler i lange perioder samt tilstandsvurdering af indvindingsboringer.	Vammen Vandværk Løbende	Viborg kommune	

4. Indsatser til bevarelse af ressourcen

5. Tidsfrist

Målet med indsatsen for bevarelse af ressourcen: Der skal være den nødvendige ressource til rådighed for indvinding af drikkevand til almen vandforsyning og til bevarelse af naturværdierne i området. Indvindingen skal ske så påvirkningen af grundvandsressource og naturværdier bliver mindst mulig. Indvinding til andre formål begrænses i forhold hertil.

Område	Retningslinje	Ansvarlig og tidspunkt	Opfølgning	Bemærkninger
Indsats 4.1 Maksimal indvinding af grundvand				
		Viborg Kommune 2019 og fremover		Det fastsættes ikke særlige restriktioner ud over hvad der følger af Viborg Kommunes almindelige administrationspraksis i henhold til vandforsyningsloven og gældende vandplaner.

Retningslinjerne fastsætter ikke præcise tidspunkter for handling

Område	Retningslinje	Ansvarlig og tidspunkt	Opfølgning	Bemærkninger
Indsats 5.1 Opfølgning på indsatsplanens bestemmelser				
	Mindst hvert 6. år skal der ske en opfølgning og status for indsatsplanens retningslinjer.	Viborg Kommune, Arbejdsgruppe (/DKplan/dkplan.aspx?cmsid=5259) 2024		Retningslinjen skal sikre, at der mindst én gang i hver vandplanperiode sker en vurdering af grundvandet/drikkevandets tilstand i indvindingsoplandene og en opfølgning på indsatsplanens bestemmelser.

Signaturforklaring

2. Indsatser for reduktion af pesticidbelastning

Indsats 2.1 Pesticidfri drift af arealer

Med henblik på at begrænse forbruget af pesticider, pålægger Viborg Kommune sig selv og Vammen Vandværk ikke at bruge pesticider ved renholdelse af arealer. En undtagelse kan være særlig bekæmpelse af invasive arter og lignende som skal ske efter lov. Anvendelsen af pesticider skal i så fald dog vurderes nærmere med henblik på at minimere risikoen for forurening af grundvandsressourcer.

3. Indsatser mod forurening generelt

Indsats 3.1 Ny planlægning

Der må ikke etableres nye bebyggelser, anlæg eller nye aktiviteter indenfor indvindingsoplandet, der kan medføre en risiko for forurening af jord og grundvand. Derfor pålægger Viborg Kommune sig selv, ikke at planlægge for nye byområder, erhvervsområder, sommerhusråder eller lignende indenfor oplandet.

I øvrigt gælder, at der ikke gives zonetilladelse eller miljøgodkendelse til nyetablering af erhverv eller aktiviteter i indvindingsoplandet der kan medføre risiko for grundvandsforurening.

Indsats 3.2 Eksisterende planlægning

Arealer der er kommuneplanlagte og evt. lokalplanlagte kan fortsat udnyttes. Viborg Kommune vil dog lægge særlig vægt på grundvandsbeskyttelsen i sagsbehandling og godkendelser på de pågældende arealer.

Indsats 3.3 Etablering af erhverv i overflødiggjorte bygninger i landzone

Overflødige bygninger i landzone kan ifølge planlovens § 37 anvendes til håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker, kontor, lager og lignende efter anmeldelse til kommunen. I forbindelse med virksomheden kan der etableres et mindre udendørs oplag efter kommunens anvisninger. For virksomheder og forhold, der kræver godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, vil kommunen stille de vilkår, der vurderes nødvendige for at beskytte grundvandet mod forurening.

Indsats 3.4 Anlæg af veje

Trafikken og veje udgør en forureningstrussel. Vejvand kan være forurenet med diverse spild fra køretøjerne, dækslid, vejsaltning m.v. Ved trafikuheld vil der være en overhængende forureningsrisiko ved udslip fra de forulykkede køretøjer. Specielt hvis der er tale om uheld med tankbiler og lignende er risikoen for forurening overhængende. Det er derfor vigtigt, at vejanlæg gennem indvindingsoplandet udføres med særligt henblik på at undgå forurening. Følgende hovedpunkter kan fremhæves:

- veje gennem indvindingsoplandet begrænses, særligt større veje med meget og tung trafik
- vejanlæggene er udført med særligt hensyn til at forhindre ulykker
- afvandingsforholdene er udført, så vejvand opsamles og ledes bort udenfor indvindingsoplandet
- at eventuel nedsivning af vejvand ikke sker indenfor oplandet til vandværksboringer
- at eventuel nedsivning sker gennem bevoksede græsrabatter.

Indsats 3.5 Spildevand i kloakerede områder

Vedligeholdelsen af kloaksystemerne opprioriteres i indvindingsoplandet for at sikre mod udslip af

spildevand i jorden.

Indsats 3.6 Nedsivning af spildevand

Nedsivnings spildevand tillades ikke indenfor 300 m fra boringer ved almene vandværker hvilket er praksis i henhold til vejledning om spildevandstilladelser. Nedsivning af husspildevand fra spredt beliggende ejendomme tillades indenfor indvindingsoplandet, dog med den skærpelse, at indenfor indvindingsoplandet skal der være mindst 2,5 m fra sivedræn til højeste grundvandstand for at sikre bedst mulig nedbrydning af forurenende stoffer.

Nedsivning af tagvand og overfladevand kan ligeledes tillades fra ejendomme i landområdet. Tagvand og overfladevand forekommer ofte i store mængder indenfor kort tid. For at optimere tilbageholdelsen og nedbrydningen af forurenende stoffer fra tagfladerne, anbefales det derfor, at tagvand nedsives via jorcoverfladen gennem en bevokset flade frem for via nedgravede faskiner. Nedsivning af store vandmængder via nedgravede faskiner giver ringe mulighed for rensning og tilbageholdelse af forurenende stoffer.

Nedsivning af andet end husspildevand og tagvand/overfladevand tillades normalt ikke.

Indsats 3.7 Jordvarmeanlæg

Jordvarmeanlæg / køleanlæg med horisontale slanger, skrå eller lodrette boringer skal benytte IPA-sprit (ethanol denatureret med 10 % isopropanol), Ifølge Jordvarmebekendtgørelsen må horisontale anlæg ikke etableres indenfor 50-m zonen og anlæg med skrå eller lodrette boringer ikke indenfor 300-m zonen omkring almene vandværkers boringer.

Varme- eller køleanlæg baseret på lodrette eller skrå boringer indenfor indvindingsoplandet tillades kun, hvis vandindtag kan ske fra øvre grundvandsressourcer i området og det kan godtgøres, at anlægget ikke kan påvirke udnyttelige drikkevandsressourcer.

Indsats 3.8 Slam fra spildevandsanlæg og andre affaldsprodukter

Anvendelse af spildevandsslam og andre affaldsprodukter (TASP, Fertigro m.fl) fra institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet affald, processpildevand, i det omfang affaldet påtænkes anvendt til jordbrugsformål reguleres af bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen). Anvendelse af spildevandsslam må ikke ske på en sådan måde og på sådanne arealer, at der ved tøbrud og regnskyl opstår fare for afstrømning til søer, vandløb eller dræn, og må ikke give anledning til forurening af grundvandet, væsentlige gener eller uhygiejniske forhold. Overtrædelse heraf er strafbelagt.

Kommunalbestyrelsen kan som tilsynsmyndighed meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger, hvis anvendelsen af spildevandsslammet giver eller kan give anledning til ikke uvæsentlige gener eller forurening, og kan nedlægge forbud mod anvendelse af spildevandsslam til jordbrugsformål, såfremt anvendelsen medfører forurening eller risiko herfor, i henhold til slambekendtgørelsens bestemmelser. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte retningslinjer i indsatsplanen for behandlingen af sager om udspreddning af spildevandsslam, men kommunalbestyrelsen kan ikke nedlægge et generelt forbud gennem indsatsplanen.

Indsats 3.9 Sløjfning af ubenyttede borer og brønde

Ubenyttede borer og brønde kan være en direkte vej for overfladevand og forurening ned i grundvandsmagasinerne. I henhold til brøndborerbekendtgørelsen, kan kommunen påbyde sløjfning af ubenyttede borer og brønde. Det er Viborg Kommunes normale praksis at i det omfang kommunen bliver bekendt med ubenyttede borer eller brønde, påbydes de sløjfet efter lovens bestemmelser. Udgifterne til sløjfningen hviler på ejeren af den pågældende brønd/boring.

Indsats 3.12 Overvågning

Vandkvaliteten i det indvundne vand overvåges primært via det ordinære analyseprogram, som fastlægges af kommunen i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. Det anbefales, at råvandsanalyser fra vandværket borer og analyser af vandværksvandet, afgang vandværket udtages samtidigt, af hensyn til muligheden for at fortage en samlet vurdering af vandkvaliteten.

Vandkvaliteten i såvel råvand som rentvand følges løbende af vandværk og kommune. Ved betænkelig udvikling, skal kommune og vandværk i fællesskab drøfte situationen, og der skal tages stilling til forholdsregler der kan afværge den uheldige udvikling. De indgreb der kan vise sig nødvendige, kan betyde at indsatsplanen skal revideres.

Ved "betænkelig udvikling" forstås:

- Analyseparametre afviger klart fra tidligere resultater
- Analyseparametre overstiger 50% af grænseværdi

4. Indsatser til bevarelse af ressourcen

Indsats 4.1 Maksimal indvinding af grundvand

Grundvandsressourcerne i Hammershøj- Rødding og Ørum-området vurderes aktuelt kun at være moderat udnyttet. Der er ikke aktuelt behov for at sætte særlige begrænsninger på muligheden for at opnå tilladelser til vandindvinding i området.

Ansøgninger om indvinding af grundvand i området behandles i øvrigt efter retningslinjerne i Viborg Kommunes vandforsyningsplan og gældende vandplaner.

Det skal bemærkes, at vandplanerne kan stille restriktioner for indvindingen af grundvand eller overfladevand end hvad der er anført her i indsatsplanen.